Factsheet 2024-1 Basisvaardigheden BO

NATIONAAL COHORTONDERZOEK ONDERWIJS
van het NRO

Taalvaardigheid: 2de meting Masterplan basisvaardigheden

Goede basisvaardigheden in taal en rekenen zijn van cruciaal belang om goed te kunnen functioneren in onze samenleving. Helaas heeft een deel van de leerlingen in het basisonderwijs moeite met de beheersing hiervan. Kinderen en jongeren hebben basisvaardigheden nodig om alle schoolvakken succesvol te kunnen volgen, maar ook om klaar te zijn voor het vervolgonderwijs en deel te kunnen nemen aan de samenleving. Om die reden is in 2022 het Masterplan basisvaardigheden geïntroduceerd, met als doel om op een duurzame manier de basisvaardigheden van de Nederlandse leerlingen te evalueren en indien nodig te verbeteren.

Met deze tweede reeks factsheets willen we inzicht geven in de ontwikkeling van de basisvaardigheden van leerlingen in het Nederlands basisonderwijs. We kijken naar de Cito-vaardigheidsscores van begrijpend lezen en spelling, ten behoeve van de basisvaardigheid ***taal***. We gebruiken hiervoor data uit de leerlingvolgsystemen en het Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs (NCO). In deze factsheet kijken we voornamelijk naar de eindtoets (E-toets: afname in mei-juni) en bekijken we het beeld van de beheersing van taalvaardigheid tot en met schooljaar 2023/2024. Vergelijkingen met de periode vóór COVID-19 hebben betrekking op schooljaar 2018/2019. We presenteren in deze factsheet zowel (de ontwikkeling van) absolute vaardigheidsscores als het percentage leerlingen dat een bepaald referentieniveau heeft behaald.

In deze factsheet laten we trendanalyses zien over zes schooljaren, maken we het startniveau in groep 3 inzichtelijk en vertalen we vaardigheidsscores naar referentieniveaus voor groep 6 en 7. Dit doen we voor de schooljaren 2018/2019 tot en met 2023/2024. De analyses zijn berekend op ongeveer 2.600 basisscholen in Nederland.

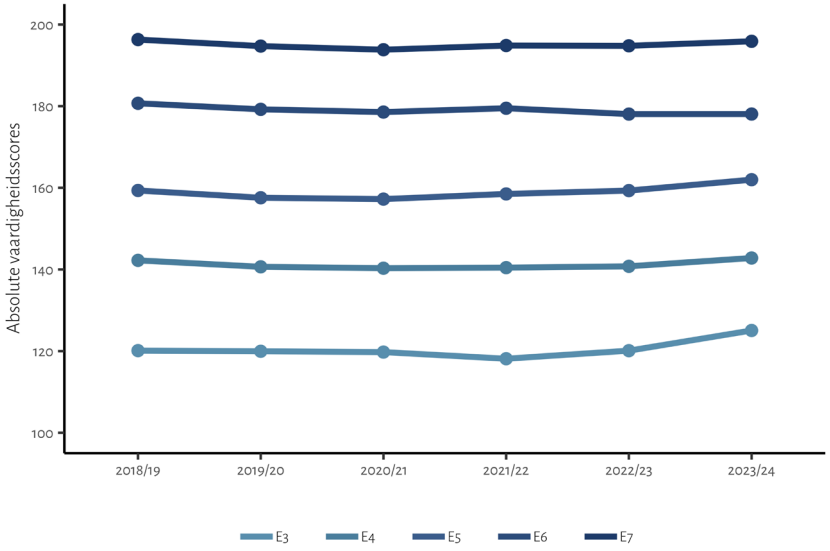

Kernpunten

- Op groep 3 na, blijven de vaardigheidsscores over het algemeen relatief stabiel voor begrijpend lezen en spelling.
- Het startniveau in groep 3 is bij begrijpend lezen en spelling gestegen tussen 2022/2023 en 2023/2024.
- Het percentage leerlingen dat het referentieniveau 1F **niet** heeft behaald ligt bij begrijpend lezen voor groep 6-leerlingen nog steeds (iets) hoger dan vóór COVID-19.

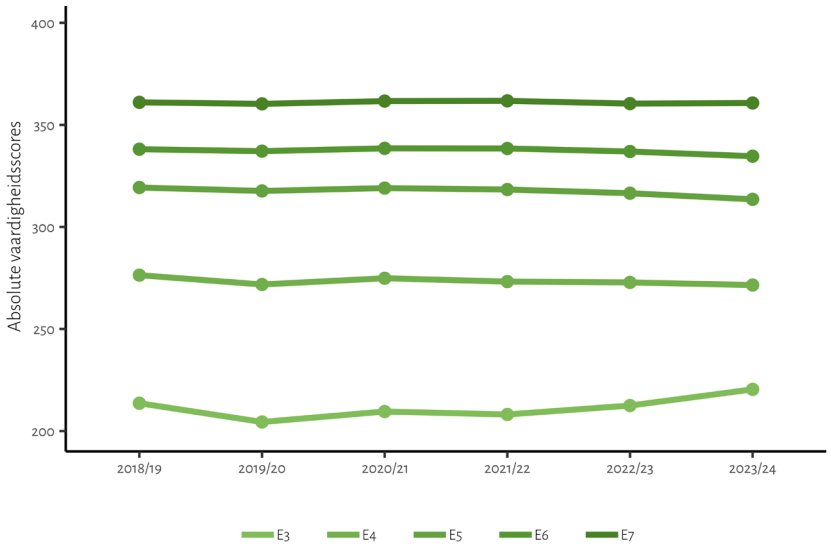
In **Figuur 1** en **Figuur 2** zien we de gemiddelde vaardigheidsscores voor begrijpend lezen en spelling van de E-toetsen van groep 3 tot en met groep 7 voor de schooljaren 2018/2019 tot en met 2023/2024. De vaardigheidsscores van de E-toetsen begrijpend lezen en spelling zijn niet met elkaar te vergelijken omdat ze een andere schaal hebben.

In **Figuur 1** zien we dat de vaardigheidsscores op de E-toetsen voor begrijpend lezen door de tijd heen relatief stabiel zijn gebleven. We merken op dat de vaardigheidsscores van het COVID-19 schooljaar 2019/2020 lager zijn vergeleken met de periode vóór COVID-19. Vanaf 2021/2022 zien we wel een (lichte) stijging in vaardigheidsscores. De grootste stijging is in groep 3, met een stijging van 7 vaardigheidspunten. In groep 6 zien we echter het tegenovergestelde: Daar zien we ten opzichte van 2021/2022 een lichte daling, maar de daling is niet noemenswaardig groot.

Figuur 1. Absolute vaardigheidsscores voor de E-toets **begrijpend lezen** voor groep 3 t/m 7, schooljaren 2018/2019 t/m 2023/2024

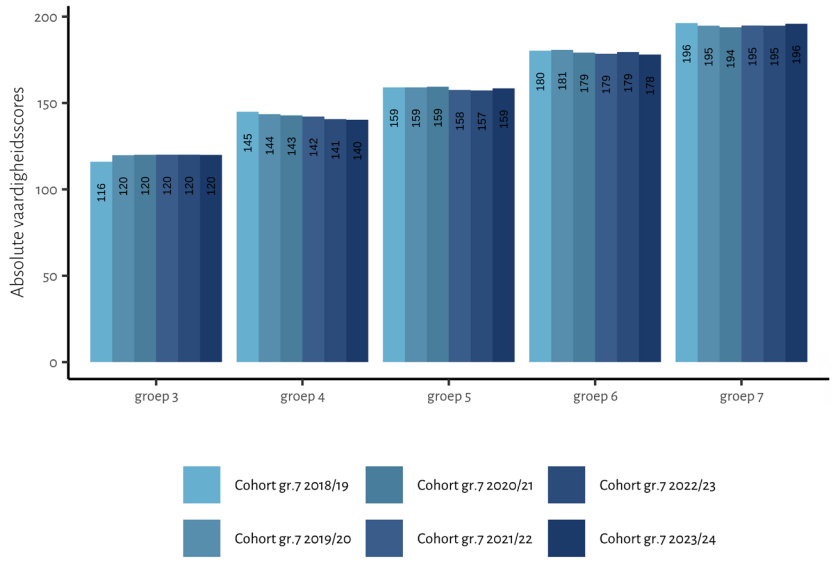
Uit **Figuur 2** wordt duidelijk dat de behaalde vaardigheidsscores op de E-toetsen voor spelling relatief stabiel zijn gebleven tussen 2018/2019 en 2023/2024. Wel geldt ook hier dat de waarden in 2019/2020 lager zijn dan in de periode vóór COVID-19. Een uitzondering is groep 3. Hier zien we een stijging van 16 vaardigheidspunten.

Figuur 2. Absolute vaardigheidsscores voor de E-toets **spelling** voor groep 3 t/m 7, schooljaren 2018/2019 t/m 2023/2024

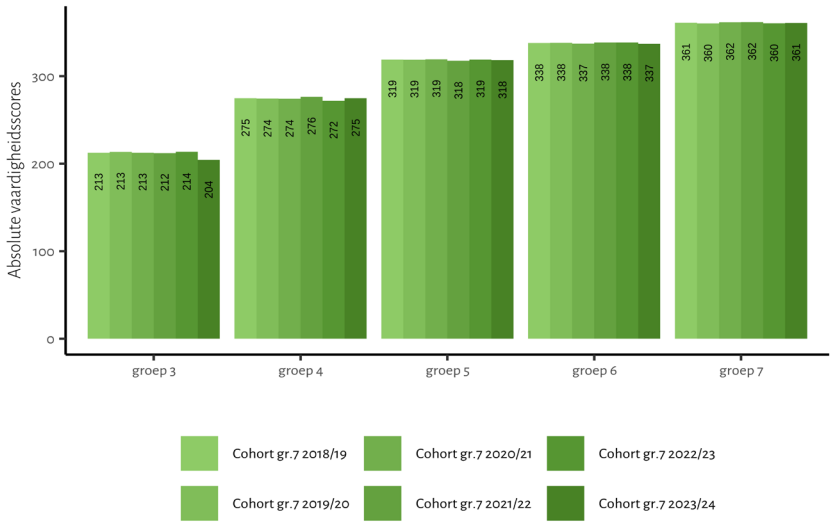
In **Figuur 3** en **Figuur 4** presenteren we de absolute vaardigheidsscores van de E-toetsen per cohort. Hierdoor kunnen leerlingen van groep 3 tot en met 7 gevolgd worden gedurende hun hele basisschooltijd. Wij laten zes cohorten zien. **Figuur 3** toont de resultaten voor begrijpend lezen en **Figuur 4** voor spelling.

Wanneer we de cohorten met elkaar vergelijken komt uit **Figuur 3** naar voren dat het gemiddelde van groep 3-, groep 5-, groep 6- en groep 7-leerlingen tussen de cohorten niet meer dan 5 vaardigheidspunten van elkaar afwijken. Leerlingen in groep 4 uit cohort 2023/2024 hebben lagere vaardigheidsscores behaald in vergelijking met de andere cohorten.

Figuur 3. Absolute vaardigheidsscores op de E-toetsen **begrijpend lezen** voor de groep 7-cohorten 2018/2019 t/m 2023/2024

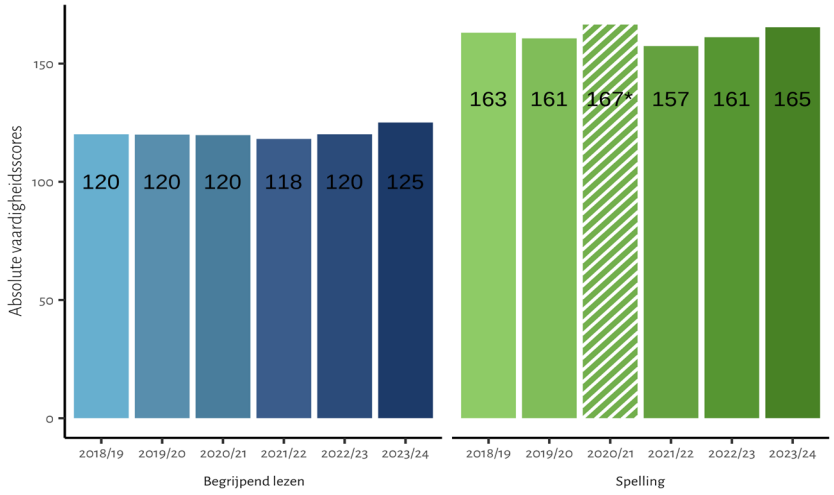
In **Figuur 4** zien we dat de absolute vaardigheidsscores voor leerlingen vanaf groep 4 voor ieder cohort nagenoeg hetzelfde zijn gebleven. Wel zien we een duidelijke daling bij de groep 3-leerlingen van het 2023/2024 cohort in vergelijking met de groep 3-leerlingen van de oudere cohorten. Dit komt doordat de groep 7-leerlingen van het 2023/2024 cohort in schooljaar 2019/2020 in groep 3 zaten. In lichtere mate is de dip door het COVID-19 schooljaar 2019/2020 ook terug te zien in de andere cohorten: groep 4-leerlingen van het 2022/2023 cohort, groep 5-lerlingen van het 2021/2022 cohort, groep 6-leerlingen van het 2021/2020 cohort en groep 7-leerlingen van het 2019/2020 cohort.

Figuur 4. Absolute vaardigheidsscores op de E-toetsen spelling voor de groep 7-cohorten van 2018/2019 t/m 2023/2024

Figuur 5 laat het startniveau van groep 3-leerlingen zien, weergegeven door de eerste toets die deze leerlingen hebben gemaakt in groep 3. Voor begrijpend lezen zijn dat de E-toetsen, voor spelling de M-toetsen. Merk op dat de behaalde vaardigheidsscores niet met elkaar te vergelijken zijn omdat het andere schalen betreft.

Bij begrijpend lezen zien we dat leerlingen in de getoonde schooljaren vergelijkbare vaardigheidsscores behaalden tussen 2018/2019 en 2022/2023. Een duidelijke stijging zien we in schooljaar 2023/2024, waarbij de vaardigheidsscores hoger liggen dan de voorgaande getoonde schooljaren. Bij spelling zien we een dalende trend tussen de schooljaren 2018/2019 en 2021/2022. Echter, stijgen de vaardigheidsscores in de schooljaren daarna en ligt het in 2023/2024 hoger dan vóór COVID-19. Het schooljaar 2020/2021 wijkt bij spelling om meerdere redenen af van andere schooljaren en laat zich daarom niet goed interpreteren en met andere schooljaren vergelijken.

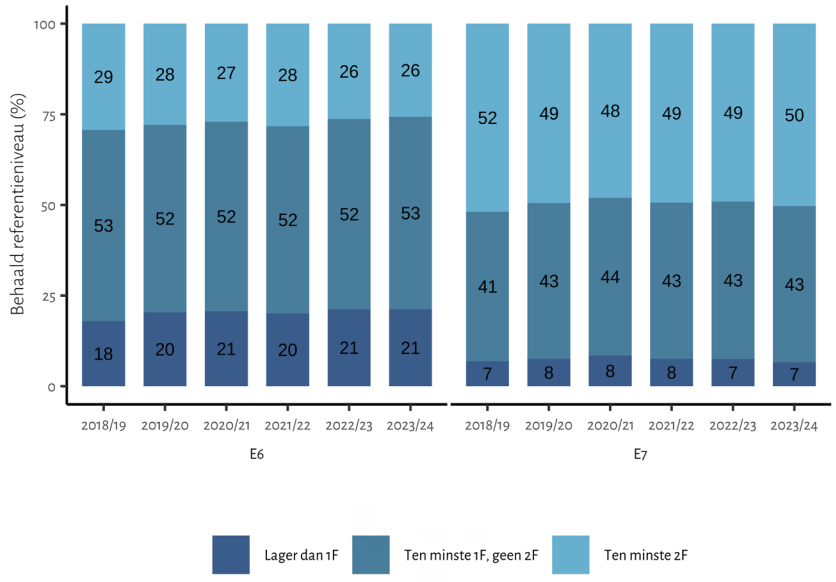

Figuur 5. Startniveau van leerlingen begrijpend lezen en spelling in groep 3 weergegeven in absolute vaardigheidsscores (E-toetsen voor begrijpend lezen, M-toetsen voor spelling), schooljaren 2018/2019 t/m 2023/2024

Noot: *De absolute vaardigheidsscores in het schooljaar 2020/2021 wijken af van de andere jaren. Enerzijds was het geval dat de M-toets gemiddeld 6 weken later werd afgenomen, anderzijds zaten we toen midden in de COVID-19 pandemie. Omdat onduidelijk is of we daardoor een hogere, gelijke of juist een lagere score zouden moeten verwachten is de gemiddelde vaardigheidsscore in 2020/2021 bij spelling niet goed te interpreteren of te vergelijken met de andere jaren.*

Naast vaardigheidsscores worden behaalde resultaten ook in referentieniveaus uitgedrukt. In **Figuur 6** laten we zien hoeveel procent van de leerlingen in groep 6 en 7 onder het fundamenteel niveau 1F zit, op het fundamenteel niveau 1F zit en hoeveel procent van de leerlingen het streefniveau 2F of hoger heeft behaald. Deze vergelijking kunnen we alleen voor begrijpend lezen laten zien.

Figuur 6 laat zien dat bij de groep 6-leerlingen het percentage leerlingen dat het fundamenteel niveau 1F heeft behaald relatief stabiel is gebleven in de afgelopen jaren. Echter, het percentage leerlingen dat het fundamenteel niveau 1F niet heeft behaald ligt in het schooljaar 2023/2024 nog steeds iets hoger dan vóór COVID-19. Daarentegen is het percentage leerlingen dat ten minste het streefniveau 2F heeft behaald nog steeds niet op het niveau van vóór COVID-19. Bij de groep 7-leerlingen is het percentage leerlingen dat het fundamenteel niveau 1F heeft behaald over de afgelopen vier schooljaren relatief stabiel gebleven. In vergelijking met vóór COVID-19 zien we in het schooljaar 2023/2024 een afname in het percentage leerlingen die ten minste het streefniveau 2F heeft behaald, maar een toename in het percentage leerlingen dat het fundamenteel niveau 1F heeft behaald. De afname in het percentage leerlingen dat het fundamenteel niveau 1F niet behaald, lijkt zich te compenseren door het percentage leerlingen dat het streefniveau 2F heeft behaald.

Figuur 6. Percentage leerlingen dat een referentieniveau 1F en 2F behaald heeft voor begrijpend lezen voor de E-toets groep 6 en 7, schooljaren 2018/2019 t/m 2023/2024

Noot: *Aangezien er slechts één drempelwaarde is, is het logisch dat leerlingen uit groep 6 over het algemeen minder vaak minstens het fundamenteel niveau 1F behalen dan leerlingen uit groep 7.*

Let op

- Deze nieuwe (reeks) factsheets kunnen niet vergeleken worden met de resultaten van de reeks leergroei-factsheets, waar we de periode vóór en sinds COVID-19 vergelijken, aangezien dit andere uitkomstmaten betreft.
- Veranderingen in de samenstelling van de (historische) dataset van scholen en leerlingen kunnen leiden tot kleine verschillen in statistieken vergeleken met eerdere factsheets.
- De figuren uit deze factsheets kunnen niet gerelateerd worden aan beleidsmaatregelen en zijn niet voor de evaluatie daarvan te gebruiken.
- Voor een uitgebreide verantwoording van de data-analyses verwijzen we naar de Technische Toelichting op *Nationaalcohortonderzoek.nl/factsheets-basisvaardigheden*.

Colofon

Van Vugt, L., Haelermans, C., Abbink, H., Baumann, S., Hendrikse, A., & Ronda, S. (2024). "Taalvaardigheid: 2de meting Masterplan basisvaardigheden". NCO Factsheet BV 2024-1 .